

KULLUK SADECE ALLAHA YAPILIR*

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ إِنِّي لَكُمْ نَذِيرٌ مُّبِينٌ أَنْ لَا تَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهَ إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمِ الْبَیْمِ

“Andolsun, biz Nûh’u kavmine peygamber olarak gönderdik. Onlara şöyle dedi: Ben sizin için apaçık bir uyarıcıyım. Allah’tan başkasına ibadet ve kulluk etmeyin. Doğrusu ben sizin adınıza elem dolu bir günün azabından korkuyorum.”¹

Mealini verdiğimiz ayette belirtildiği gibi yüce Rabbimiz, Hz. Nûh’u kavmine Peygamber olarak göndermiştir. Hz. Nuh da kendinin, kavmi için bir nasihatçi ve açık bir uyarıcı olduğunu ilan etmiş, Allah’tan başka ilâh bulunmadığını, dolayısıyla O’ndan başkasına kulluk etmemeleri gerektiğini hatırlatmıştır. Nuh (a.s) Peygamberlik görevini eksiksiz olarak yerine getirmiş ama kavmi onu dinlememiş, yine eski azgınlıklarına devam etmiştir. Ancak Nuh (a.s), kendini dinlemedikleri takdirde büyük bir cezaya çarptırılacaklarından endişe ettiğini belirterek kavmini uarmış, bütün bu gayretine rağmen toplumun ileri gelenleri Nuh (a.s)’un davetini kabul etmemiş ve onu sapkınlıkla itham etmiştir.² Hatta tebliğ faaliyetine son vermediği takdirde **“Ey Nuh! (bu işten) vazgeçmezsen mutlaka taşlanarlardan olacaksın”**³ diye tehditte bulunmuştur. Sonunda Hz. Nûh, Rabbine, **“Ey Rabbim! Ben yenilgiye uğradım, yardım et diye dua etti.”**⁴

قَالَ رَبِّ إِنَّ قَوْمِي كَذَّبُونِ فَافْتَحْ بَيْنِي وَبَيْنَهُمْ فَتَحًا وَنَجِّنِي وَمَنْ مَعِيَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ فَانْجِنَاهُ وَمَنْ مَعَهُ فِي الْفُلْكِ الْمَشْحُونِ ثُمَّ
أَعْرَفْنَا بَعْدَ الْبَاقِينَ

“Ve Nûh şöyle dedi: ‘Ey Rabbim! Kavmim beni yalanladı. Artık onlarla benim aramda sen hükmet. Beni ve benimle birlikte olan müminleri kurtar.’ Derken biz onu ve beraberindekileri dolu geminin içinde (taşıyıp) kurtardık. Sonra da geride kalanları suda boğduk.”⁵

Bütün peygamberler kavmini bir olan Allah’ı tanımaya ve O’na kulluk etmeye davet etmiş, bu davet esnasında çeşitli zorluklarla karşılaşmış, sıkıntıya maruz kalmışlardır.

Diğer bütün peygamberlerin yaptığı gibi Peygamberimiz Hz. Muhammed (s.a.s) de aynı şekilde kavmini Allah’a kulluk etmeye davet etmiştir. Ayet-i kerimede:

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا نُوحِي إِلَيْهِ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدُونِ

“Senden önce gönderdiğimiz bütün peygamberlere, ‘Şüphesiz, benden başka hiçbir ilah yoktur. Öyleyse bana ibadet edin’ diye vahyetmişizdir.”⁶ buyurularak bütün peygamberlere emredilenin bir olan Allah’a iman ve O’na kulluk/ibadet etmek olduğu açıkça vurgulanmıştır.

¹ Hûd, 11/25-26

² A’raf, 7/60

³ Şuarâ, 26/116

⁴ Kamer, 54/10

⁵ Şuarâ, 26/117-120

⁶ Enbiya, 21/25

Yüce kitabımız Kur'an'da Rabbimiz kendisine kulluk/ibadet etmemiz gerektiğini açık bir şekilde belirterek şöyle buyurmaktadır:

وَإِنَّ اللَّهَ رَبِّي وَرَبُّكُمْ فَاعْبُدُوهُ هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ

“Şüphesiz, Allah, benim de Rabbim, sizin de Rabbinizdir. Öyleyse (yalnız) O’na kulluk edin. Bu, dosdoğru bir yoldur.”⁷

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا ارْكَعُوا وَاسْجُدُوا وَاعْبُدُوا رَبَّكُمْ وَافْعَلُوا الْخَيْرَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ

“Ey iman edenler, rükû edin, secde edin, Rabbinize kulluk edin ve hayır işleyin ki kurtuluşa eresiniz.”⁸

يَا أَيُّهَا النَّاسُ اذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ هَلْ مِنْ خَالِقٍ غَيْرِ اللَّهِ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَآئِي تُؤْفَكُونَ

“Ey insanlar! Allah’ın size olan nimetini hatırlayın. Allah’tan başka size göklerden ve yerden rızık veren bir yaratıcı var mı? O’ndan başka hiçbir ilâh yoktur. O halde nasıl oluyor da haktan döndürülüyorsunuz?”⁹

Âyet-i kerimede insanlardan Allah’ın nimetlerini hatırlamaları istenerek göklerde ve yerde Allah’tan başka yaratıcı ve rızık veren olmadığı belirtilmiş ve Allah’tan başka hiçbir ilâhın olmadığı vurgulanmıştır. Burada belirtmek gerekir ki Allah lafzı kendisine ibadet edilen yüce varlığın özel adıdır. İlâh kelimesi ise kendisi yaratıcı ve ibadet edilmeye layık olmadığı halde, insanların ya Allah’a yaklaştırsın diye ya da çeşitli amaçlarla edindikleri putlara verilen cins isimdir. Bu itibarla Arapçada Allah kelimesinin çoğulu olmadığı halde ilâh kelimesinin çoğulu vardır. İlâh kelimesi cins isim olduğu için, çok değişik varlıklara ad olarak kullanılmıştır. İştin insanların Allah’tan başka ilah edinmemeleri için Kur’an-ı Kerim’deki pek çok ayette, hatırlatma da bulunulmuştur:

وَإِلَهُكُمْ إِلَهٌ وَاحِدٌ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ

“Sizin ilâhınız bir tek ilâhtır. O’ndan başka ilâh yoktur. O Rahmân’dır, Rahîm’dir.”¹⁰

İnsanlık tarihinde insanlar, her şeyin yaratıcısı olan bir Allah’a inanma ve ibadeti sadece O’na yapma anlamına gelen tevhîd inancında zaman zaman sapkınlığa düşmüşlerdir. Allah ile kendileri arasında yeni ilahlar edinerek O’na ortak koşma yolunu seçmişler, araçlar edinerek Allah’a yaklaşmak istemişler ve bu araçlar vasıtasıyla Allah’tan af ve mağfiret dilemişlerdir. Öyle ki bazen ay, güneş, yıldız gibi gök cisimlerini, bazen dağları, tepeleri, bazen atalarını dedelerini ilâh saymışlar, bazen de madenden, taştan, topraktan v.s. yaptıkları şeylere ilâh adını vermişler ve onlara tapmışlardır. İslam dini gelmeden önce de Arap yarımadasında da sayıları 400’e yaklaşan putlara tapılıyor ve onların her birine ilâh deniliyordu. O çağda yaşamış insanlar bir taraftan ilâhlarına tapıyorlar, öte yandan hiçbir fayda görmedikleri ilâhlarını yeri geldikçe ihtiyaçları için kullanıyorlardı. Böylece tevhîd inancından sapıp şirke ve küfre düşmüşlerdi.

⁷ Meryem, 19/36

⁸ Hac, 22/77

⁹ Fâtır, 35/3

¹⁰ Bakara, 2/163

Buna karşın İslam dini, insanları küfür ve şirkten kurtarmak için tevhîd inancını yeniden tesis etmiştir: İbadet, hiçbir aracı ve ortak koşmadan her şeyin yaratıcısı olan sadece yüce Allah'a yapılır. Günahlar için tövbe ancak O'na arz edilir; bağışlanma ve yardım ancak O'ndan dilenilir.

Allah'ın bir oluşu, zatında, sıfatlarında, isimlerinde, fiillerinde, rab oluşunda ve hâkimiyetinde, eşi benzeri olmayışı yönündendir. Hemen hepimizin ezbere bildiği ve namazlarımızda sık sık okuduğumuz İhlâs suresinde; Allah'ın bir olduğu, hiçbir şeye muhtaç olmadığı, doğmadığı ve doğurmadığı, O'nun hiçbir denginin olmadığı ifade edilmektedir.

Aklımızı kullanarak kendi varlığımız ve kâinat üzerinde tefekkür ettiğimizde Allah'tan başka ilâh olmasının muhal/ımkânsız olduğu sonucuna varırız. Nitekim Kur'an-ı Kerim'de zikredilen şu ayetlerde de bu mantık örgüsüne işaret edilmektedir:

لَوْ كَانَ فِيهِمَا آلِهَةٌ إِلَّا اللَّهُ لَفَسَدَتَا فَسُبْحَانَ اللَّهِ رَبِّ الْعَرْشِ عَمَّا يَصِفُونَ

“Eğer yerde ve gökte Allah'tan başka ilâhlar olsaydı kesinlikle ikisinin de düzeni bozulurdu. Demek ki, Arş'ın Rabbi Allah onların nitelermelerinden uzaktır, yücedir.”¹¹

مَا اتَّخَذَ اللَّهُ مِنْ وَلَدٍ وَمَا كَانَ مَعَهُ مِنْ إِلَهٍ إِذَا لَدَّهَبَ كُلُّ إِلَهٍ بِمَا خَلَقَ وَلَعَلَّ بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يُصِفُونَ

“Allah hiçbir çocuk edinmemiştir. Onunla birlikte başka hiçbir ilâh yoktur. Öyle olsaydı her ilâh kendi yarattığını alır götürür ve mutlaka birbirlerine üstün gelmeye çalışırlardı.”¹²

Dolayısıyla bu kâinatı ve harika nizamı ibret gözüyle seyrettiğimizde Allah'tan başka ilâh olamayacağı konusunda imanımız güçlenmiş olur. Nitekim basit bir dünya işini yaparken bile iki kişi karışırsa düzen bozulur, anlaşmazlıklar çıkar. Birisi şöyle yapalım derken öbürü böyle yapalım der. Eğer birden fazla yaratıcı olsaydı, dünyanın düzeni kim bilir nasıl olurdu? Bunun imkânsızlığını aklımızla anlayabileceğimiz gibi ayetler de bize yol göstermekte ve açıklamalar getirmektedir

Allah'ın birliğini ve ondan başka ilâh olmadığını sadece dil ile söylememiz yeterli midir? Hayır değildir. Söylediğimizin gereklerini de yapmalıyız. Yüce Rabbimiz bu gerçeği şöyle ifade etmektedir:

يُنزِلُ الْمَلَائِكَةَ بِالرُّوحِ مِنْ أَمْرِهِ عَلَى مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ أَنْ أَنْذِرُوا أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاتَّقُونِ

“Allah, ‘Benden başka ilâh yoktur. Öyle ise bana karşı gelmekten sakının’ diye (insanları) uyarmaları için, emrini içeren vahiy ile melekleri, kullarından dilediğine indirir.”¹³ Demek ki Allah vahiy meleklerini Peygamberlerine gönderirken, bize iki önemli esası öğretmek istiyor.

Birincisi: “Allah'tan başka ilâh yoktur.”

İkincisi ise: Allah'a karşı gelmekten sakınmak.”

¹¹ Enbiyâ, 21/22

¹² Mü'minûn, 23/91

¹³ Nahl, 16/2

Bunun için bize düşen görev, kendisinden başka ilâh olmayan Allah'a hakkıyla iman etmek ve salih ameller işleyerek iki cihan mutluluğuna kavuşmaya gayret etmektir.

Şu halde yaratılış gayemiz; **“Ben cinleri ve insanları, ancak bana kulluk etsinler diye yarattım.”**¹⁴ ayetinde de açıkça belirtildiği gibi, yüce Rabbimize kullukta bulunmak ve O'nun emirlerini noksansız bir şekilde yerine getirmektir. İbadetlerimizi yaparken özellikle de namazlarımızı kılarken her rekâtında okuduğumuz Fatiha sûresinde;

“(Allahım!) Yalnız Sana ibadet ederiz ve yalnız Senden yardım dileriz.”¹⁵ diyerek kulluğumuzu hatırlamakta ve sadece O'na ibadet ettiğimizi ifade etmekteyiz. Böylece yüce Rabbimizden başkasına ibadet edilmeyeceğini, ibadete sadece

O'nun layık olduğunu özellikle vurgulayarak “tevhid inancını” açıkça ortaya koymaktayız. Zaten yüce Rabbimiz de bize, yukarıda meallerini verdiğimiz ayetlerde de açıkça belirtildiği gibi sadece kendine kulluk/ibadet etmemizi emretmektedir.

Biz insanları diğer yaratıklardan farklı kılan en önemli özelliğimiz, akıl, irade ve bizi yaratan yüce Rabbimize karşı yerine getirdiğimiz ibadetlerimizdir. Eğer insani özelliklerimizi doğru bir şekilde kullanıp iman ve bunun tabii sonucu olan ibadetlerimizi yapmazsak diğer yaratıklardan farkımız kalmaz. Hatta bununla da kalmayıp bizim dışımızdaki diğer mahlûkattan daha da aşağı olacağımız Rabbimiz tarafından ayet-i kerimede şöyle ifade edilmektedir:

وَلَقَدْ ذَرَأْنَا لِجَهَنَّمَ كَثِيرًا مِّنَ الْجِنِّ وَالإِنسِ لَهُمْ قُلُوبٌ لَا يَفْقَهُونَ بِهَا وَلَهُمْ أَعْيُنٌ لَا يُبْصِرُونَ بِهَا وَلَهُمْ آذَانٌ لَا يَسْمَعُونَ بِهَا أُولَئِكَ كَالْأَنْعَامِ بَلْ هُمْ أَضَلُّ أُولَئِكَ هُمُ الْعَافِلُونَ

“Andolsun biz, cinler ve insanlardan, kalpleri olup da bunlarla anlamayan, gözleri olup da bunlarla görmeyen, kulakları olup da bunlarla işitmeyen birçoklarını cehennem için var ettik. İşte bunlar hayvanlar gibi, hatta daha da aşağıdadırlar. İşte bunlar gafillerin ta kendileridir.”¹⁶

Akıl ve irade sahibi olmayan varlıklardan farklı olduğumuzu ve gafillerden olmadığımızı ifade etmenin yolu Rabbimize olan imanımız ve ibadetlerimizdir. Şayet iman ve kulluğumuz olmasaydı yüce Mevla'mız katında ne değerimiz olurdu ki? Bu gerçeği Rabbimiz yüce kitabımız Kur'an-ı Kerim'de açıkça ortaya koyarak şöyle buyurmaktadır:

قُلْ مَا يَعْبُؤُا بِكُمْ رَبِّي لَوْلَا دُعَاؤُكُمْ فَقَدْ كَذَّبْتُمْ فَسَوْفَ يَكُونُ لِزَامًا

“(Ey Muhammed!) De ki: Duanız (kulluk ve yalvarmanız) olmasa Rabbim size ne diye değer versin!”¹⁷

İşte bizler de Rabbimiz katında imanımız, ibadetlerimiz ve kulluğumuzla değerli olduğumuzu unutmamalı ve O'ndan başkasına kullukta bulunmamalıyız.

¹⁴ Zâriyât, 51/56

¹⁵ Fatiha, 1/5

¹⁶ A'râf, 7/179

¹⁷ Furkan, 25/77

* Mustafa KILIÇ

* Medet COŞKUN